

Studiu privind percepția socială a fenomenului rezistenței la preparate antimicrobiene

(cod - PN-III-P1-1.2-PCCDI-2017-0361).

Colectiv de redacție:

Coordonator:

Conf. dr. Csaba Degi

Membri:

Paul Teodor Haragus, Mihai Bogdan Iovu, Iancu Tiberiu, Codruta Chiș, Iasmina-Cecilia Savescu, Tabita Cornelia Adamov, Andrea Ana Feher, Ioan Huțu

Data finalizării: 30 noiembrie 2019

Raport: R.1.2.3.

Versiunea: 1.2.

Acknowledgements

Activities under this work were carried out in the *Research Laboratory Complex "Horia Cernescu"* - financed by project *"A bio-economical approach of the antimicrobial agents - use and resistance"*, in the frame of contract PCCDI 7/19.03.2018, code: PN-III P1-1.2-FPRD-2017.

DESCRIEREA EȘANTIONULUI BIO-AMR

Tabelul 1 descrie eșantionul cercetării de teren: eșantionul pentru cercetarea BIO AMR a fost construit ca un eșantion reprezentativ pentru Regiunea Vest, un eșantion aleator simplu, în care au fost alese (prin proceduri randomizate din programul SPSS) 25 de unități de sondare din cele 10878 de unități teritoriale ale Regiunii Vest (coduri artere, subsumate codurilor SIRUTA). Urmând această metodologie au fost completate 500 de chestionare. În analiză au rămas 456 de cazuri după ce am eliminat 44 de chestionare ce nu aveau complete variabilele socio-demografice.

Tabel 1. Descrierea eșantionului (N=456)

Variabile	%
Genul	
Femei	42,5
Mediul	
Urban	69,1
Etnia	
Română	91,7
Maghiară	5,0
Alta	3,3
Vârsta	
16-24	13,2
25-34	13,6
35-54	53,1
55-64	12,1
65+	8,1
Educația	
maxim 10 clase	16,0
liceal	49,8
universitar și peste	34,2
Ocupația	
ocupații înalte	21,5
ocupații medii	33,1
ocupații agricole	28,5
inactivi	16,9
Tip familie	
cu copii minori	37,5
fără copii	24,8
alta (singur etc)	37,7
Județul	
Arad	24,6
Caras-Severin	11,2
Hunedoara	28,9
Timiș	35,3

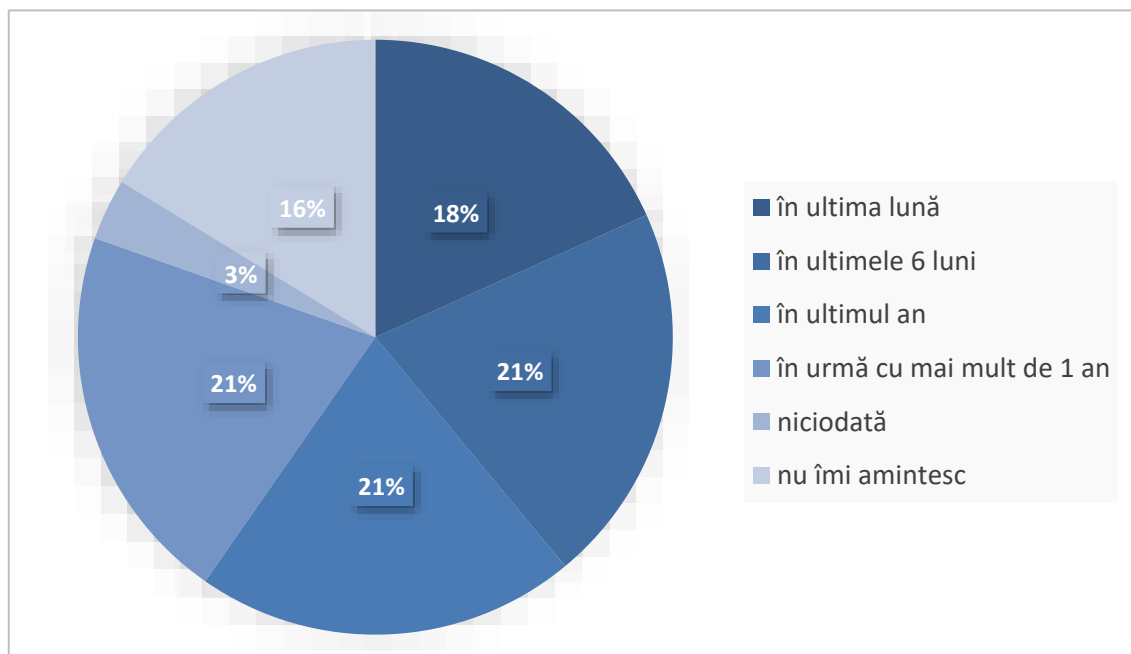
Vom nota câteva caracteristici ale populației: eșantionul este preponderent masculin, doar 42,5% dintre respondenți sunt femei. Marea majoritate a respondenților se identifică români. După criteriul vârstă avem de-a face cu un eșantion în care vârsta medie 35-54 ani este cea mai întâlnită (53%), iar vârstnicii sunt populația cea mai puțin prezentă (8,1%). 34% dintre respondenți au studii superioare și doar 16% au maxim 10 clase.

După ocupație avem 17% inactivi, 28,5% ocupații agricole și 21,5% dintre respondenți cu ocupații înalte (ocupații intelectuale, întreprinzători, patroni și conducători de unitate). Distribuția teritorială este conform eșantionului construit: 69% din respondenți sunt din urban și distribuția pe cele 4 județe este destul de similară cu cea a Regiunii de Vest.

I. FOLOSIREA ANTIBIOTICELOR

Marea majoritate a respondenților, 59%, au consumat antibiotice în ultimul an, iar dintre aceștia doar 18% au consumat în ultima lună, în timp ce 16% dintre respondenți afirmă că nu au consumat antibiotice niciodată. Dacă vom compara aceste rezultate cu cele din studiul WHO (2015) putem afirma că avem un consum redus de antibiotice în România.

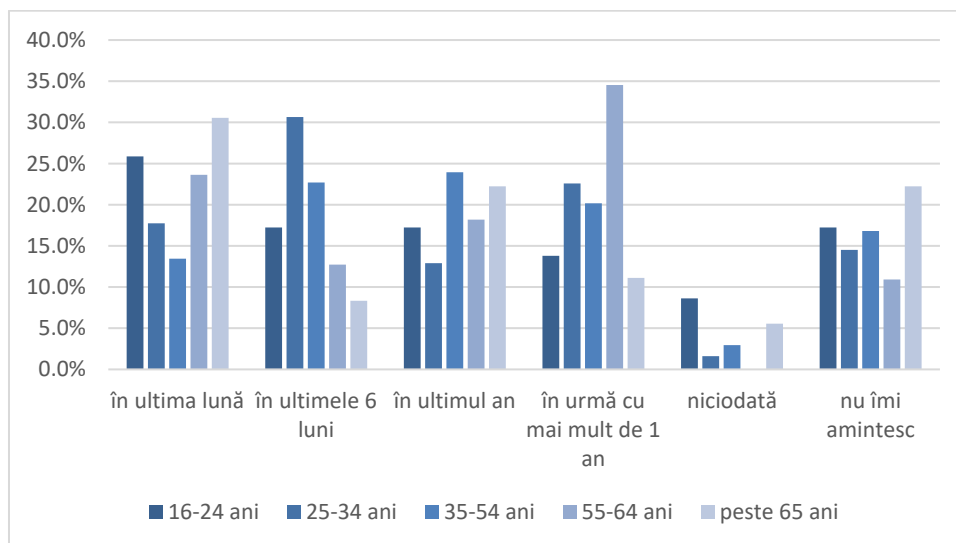
Fig. 1. Răspunsurile la întrebarea "Când ați luat ultima dată antibiotice, cum ar fi tablete, pulbere sau sirop?"

Am încercat să surprindem și diferențele ce există între diferite grupuri socio-demografice atunci când vine vorba despre auto-raportarea consumului de antibiotice:

- În general comportamentul bărbaților și femeilor este destul de similar, însă procentul bărbaților care nu își mai amintesc este dublu decât cel al femeilor (22% față de 11%).
- Nu există diferențe semnificative în pattern-ul de consum după mediul de rezidență al respondenților (urban sau rural) sau după tipul de familie (dacă au copii, minori sau nu sau altă situație).
- Categoria de vârstă arată primele diferențe semnificative statistice: tinerii (16-24 ani) și persoanele vârstnice (peste 65 ani) raportează cel mai frecvent consumul de antibiotice în ultima lună, persoanele de vârstă medie (55-64 ani) raportează mai ales consum în urmă cu 1 an iar persoanele cu vârsta 35-45 ani răspund mai des în ultimele 6 luni sau în ultimul an. Rezultatele par să fie similare cu cele ale studiului WHO (2015), unde tinerii sunt preponderent cei care folosesc antibiotice.

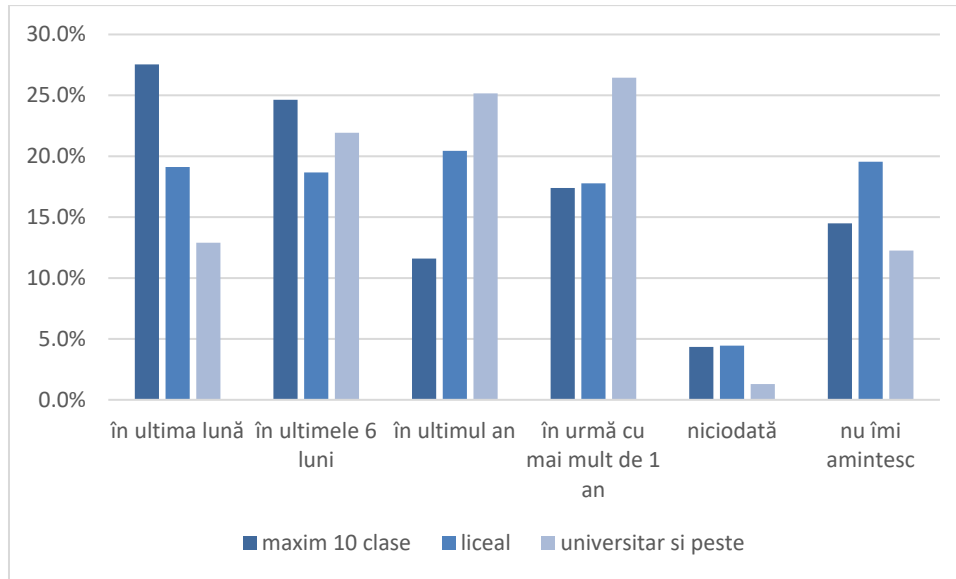
Fig. 2. Distribuția după vârstă a consumului auto-raportat de antibiotice

- Consumul de antibiotice este influențat și de nivelul de educație al respondentului (vezi Figura 3): persoanele cu studii superioare raportează un nivel mai redus al consumului (sub 13% dintre acestea au raportat consum în ultima lună) față de persoanele ce au maxim 10 clase (27,5% au raportat că au consumat în ultima lună). Jumătate dintre persoanele cu educație superioară raportează consum de antibiotice în ultimul an sau mai rar decât atât. Aceste tendințe observate în cercetarea de față sunt foarte similare cu rezultatele din țările studiate în cercetarea WHO (2015).

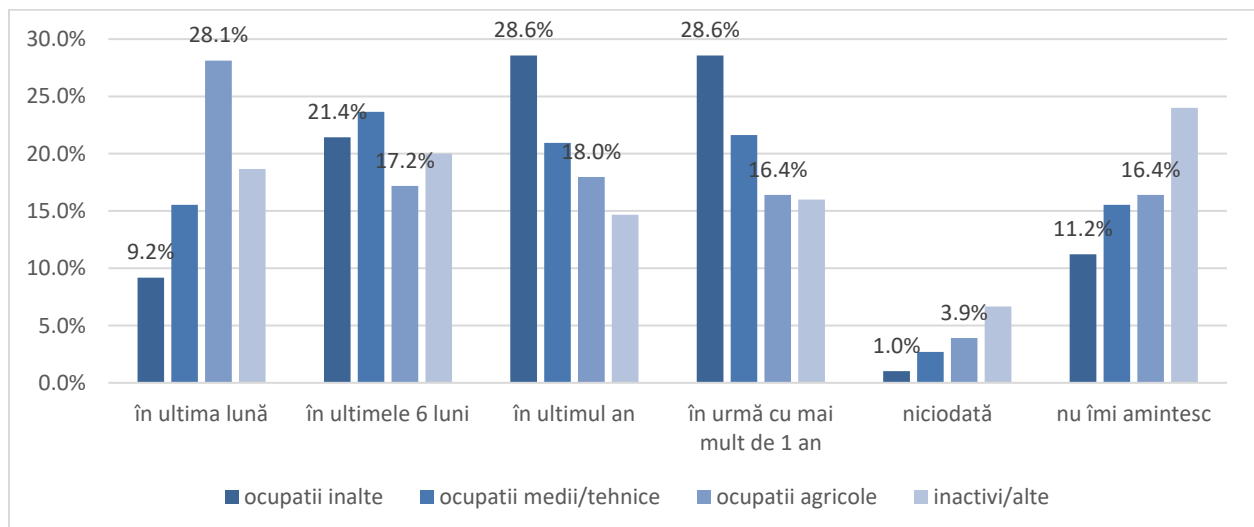
Studiu privind percepția socială a fenomenului rezistenței la preparate antimicrobiene

Fig. 3. Distribuția după nivelul de educație a consumului auto-raportat de antibiotice

- Dacă ne uităm la Figura 4 putem vedea că distribuția consumului de antibiotice după ocupația respondenților este similară cu cea în cazul educației: se pare că persoanele ocupate în agricultură raportează mult mai des consum în ultima lună (28% dintre acestea) și mult mai rar consum în ultimul an (16% dintre acestea). Situația este inversată în cazul respondenților cu ocupații înalte: doar 9% raportează consum în ultima lună și aproape 29% raportează consum în urmă cu mai mult de un an.

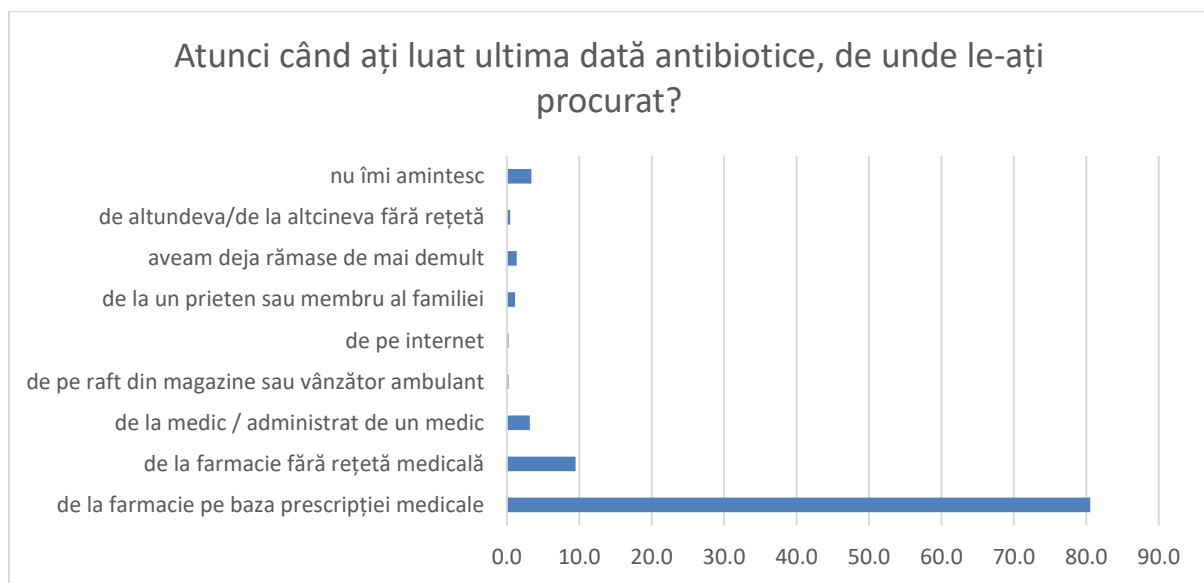
Fig. 4. Distribuția consumului auto-raportat de antibiotice după ocupația respondentului

Studiu privind percepția socială a fenomenului rezistenței la preparate antimicrobiene

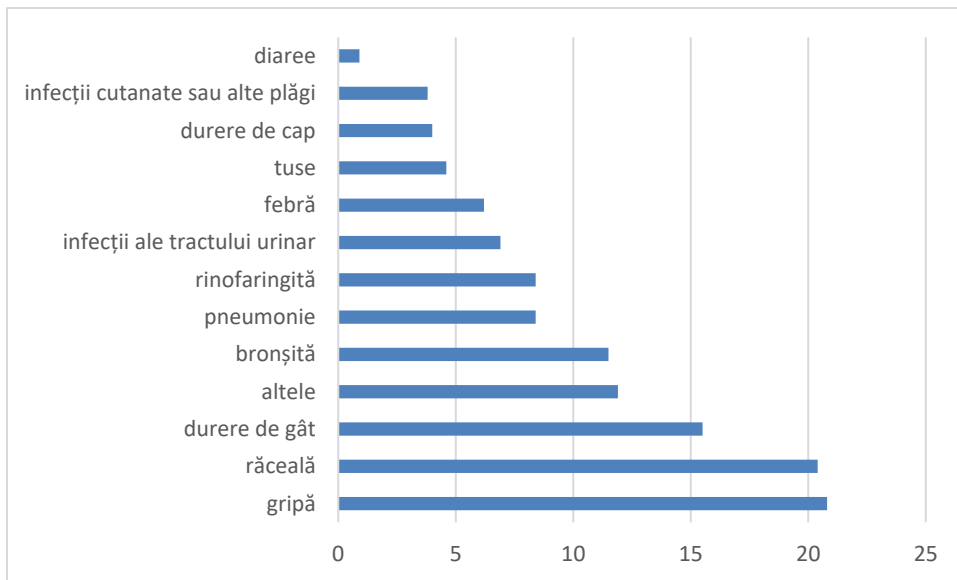
Respondenții au fost întrebați cum anume au intrat în posesia antibioticelor iar majoritatea respondenților (79%) au afirmat că le-au procurat pe baza unor rețete și aproape 88% afirmă că le-a fost explicat modul de administrare. În general (80% din cazuri), antibioticele sunt procurate de la farmacie pe baza de rețetă, sau direct de la medic (3,2% din cazuri) însă există și respondenți care afirmă că au primit medicamentele fără rețetă (10%). Cazurile în care consumul s-a realizat din surse alternative sunt destul de puține (3,4%). Analize arată că nu avem diferențe între diferitele categorii socio-ocupationale din studiu când vine vorba de aceste comportamente.

Fig. 5. Sursa din care respondenții au procurat antibioticele

Respondenții au fost rugați să bifeze toate motivele pentru care au folosit ultima dată antibiotice, iar rezultatul arată că majoritatea acestora sunt legate de afecțiuni ale sistemului respirator, în unele cazuri necesitând astfel de tratament (pneumonie) dar în unele nu (răceală, durere în gât).

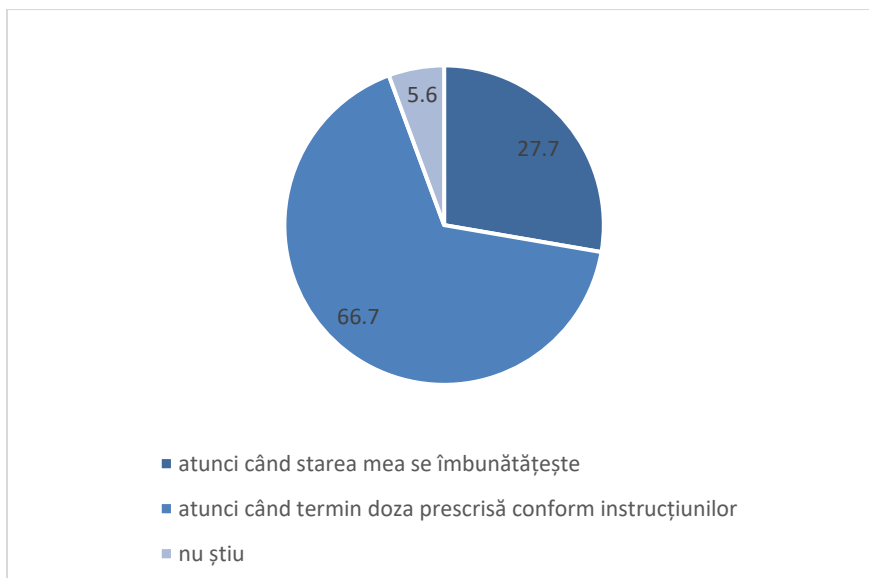
Fig. 6. Motivele pentru care a folosit ultima dată antibiotice (% din respondenți)

II. NIVELUL DE CUNOAȘTERE AL RESPONDENȚILOR DESPRE ANTIBIOTICE

Una din primele probleme în folosirea antibioticelor este aceea că doar două treimi din respondenți țin cont de sfatul doctorului și termin doza prescrisă conform instrucțiunilor.

Fig. 7. Când trebuie să ne oprim din utilizarea antibioticelor?

Studiu privind percepția socială a fenomenului rezistenței la preparate antimicrobiene

Conform așteptărilor, avem de-a face cu diferențe sociale semnificative între respondenți, dacă ne uităm la nivelul educației și al ocupației: dintre persoanele cu nivel redus de educație doar 53% duc tratamentul până la capăt iar dintre persoanele cu educație superioară 78% termină doza prescrisă conform instrucțiunilor (vezi Fig. 8). Același efect există și când vorbim despre efectul ocupației: 83,3% dintre persoanele cu ocupații superioare afirmă că duc la capăt tratamentul în timp ce doar 55,2% dintre persoanele cu ocupații agricole afirmă același lucru.

Fig. 8. Nivelul educației respondentului și oprirea din tratamentul cu antibiotice

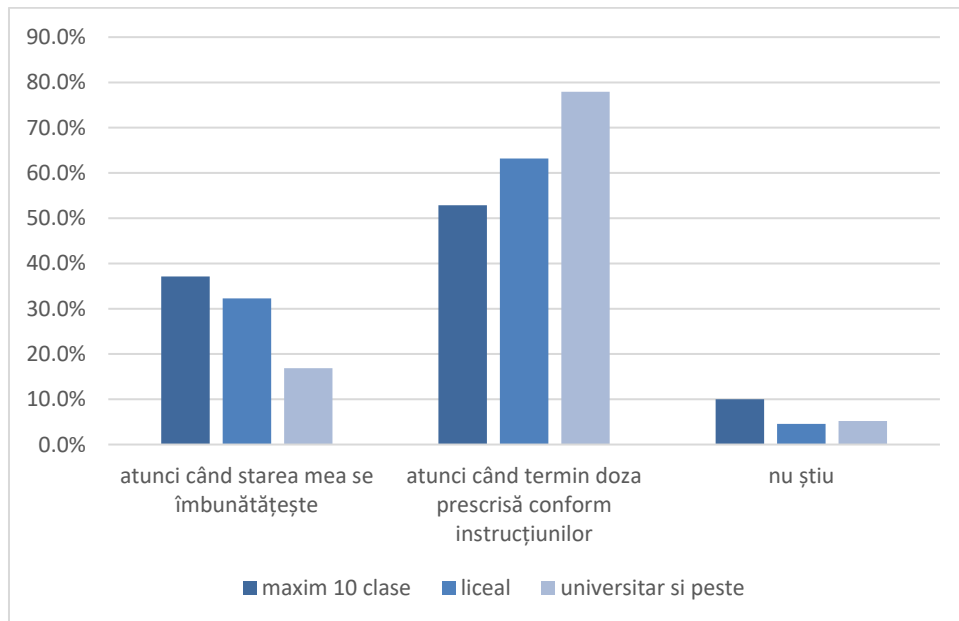
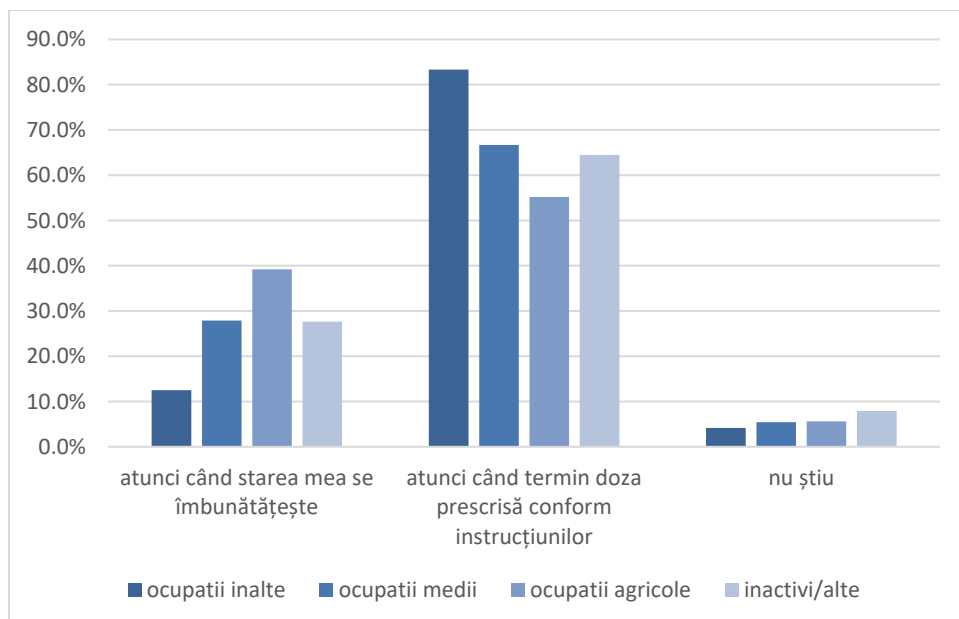
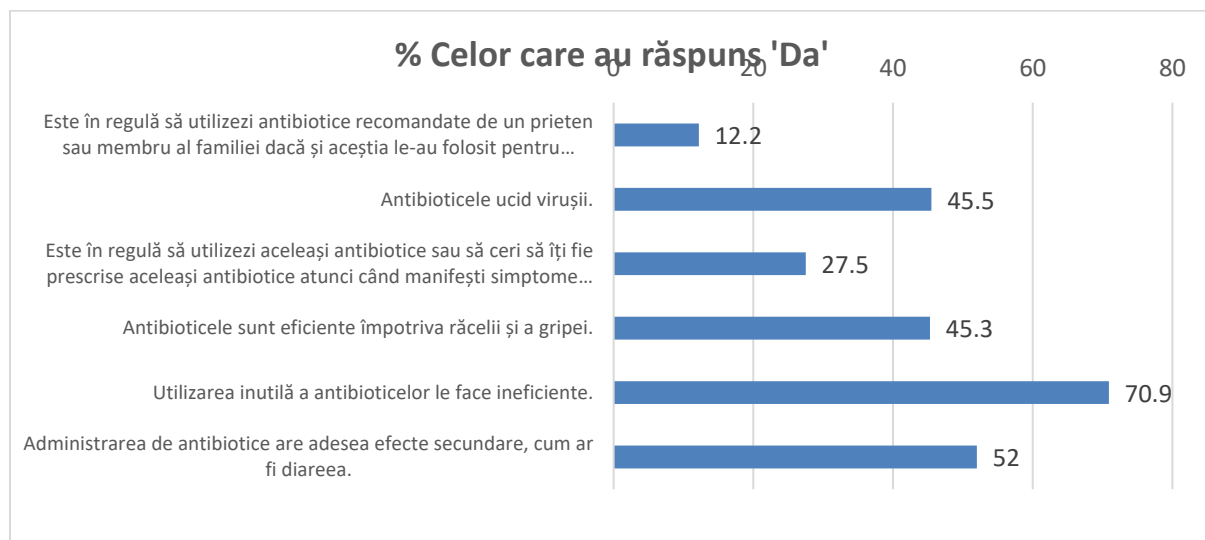

Fig. 9. Nivelul educației respondentului și oprirea din tratamentul cu antibiotice

Studiul de față a încercat să verifice care sunt cunoștințele despre antibiotice ale respondenților. Una din modurile prin care am făcut acest lucru a fost să încercăm să verificăm dacă respondenții pot identifica principalele mituri despre antibiotice. Figura 10 arată că respondenții cunosc riscurile folosirii antibioticelor - 70,9% știu că utilizarea inutilă le face ineficiente sau 52% știu că există efecte secundare. Dar sunt evidente și marile probleme legate de consumul antibioticelor: 45,5% cred ca acesteaucid virușii și 45,3% cred ca sunt utile contra răcelii și gripei. Însă un procent mult mai redus de respondenți știu că trebuie să consume antibiotice nu la sfaturile celor din jur sau bazându-se pe experiența lor.

Fig. 10. Nivelul de cunoștințe al respondenților

După cum era de așteptat diferențele între categoriile sociale sunt destul de mari, și merită trecute în revistă rapid. Dacă scorul maxim de răspunsuri corecte este 6, media răspunsurilor din cercetarea noastră este de-abia 3. Însă anumite grupuri răspund la mai multe întrebări în mod corect, iar altele la mai puține. Tabelul 2 poate fi citit și în acest mod: grupurile care cunosc cel mai mult referitor la antibiotice sunt:

- Femeile au scoruri mai ridicate decât bărbații. Probabil că explicația ține de faptul că în familie ele sunt responsabile de problemele de sănătate ale membrilor, ele merg la doctor sau la farmacie și sunt la curent cu tratamentele medicale. Acest lucru se combină și cu următoarea categorie.
- Familiile unde există copii minori cunosc mai multe despre antibiotice decât celelalte tipuri de familii. Probabil acest lucru se explică prin nevoia mai ridicată în rândul familiilor cu copii mici de a folosi antibiotice.
- Respondenții din urban au un nivel de cunoștințe despre antibiotice mai mare decât cei din rural.

Studiu privind percepția socială a fenomenului rezistenței la preparate antimicrobiene

- Persoanele cu educație superioară dețin informații mai corecte decât persoanele cu alte niveluri de educație.
- Persoanele cu ocupații superioare par să aibă cel mai ridicat scor al nivelului de cunoștințe.
- Persoanele vârstnice și cele de vârstă medie sunt cele care cunosc cele mai puține lucruri despre antibiotice.

Tabel 2. Diferențe între cunoștințe după categoria socio-profesională

Gen	N	Scorul mediu	Abaterea standard	F	Sig
masculin	262	2.90	1.57	5.31	.022
feminin	194	3.24	1.49		
Vârstă					
16-24 ani	60	3.03	1.56	4.34	.002
25-34 ani	62	3.00	1.37		
35-54 ani	242	3.25	1.52		
55-64 ani	55	2.33	1.59		
peste 65 ani	37	2.84	1.68		
Educația					
maxim 10 clase liceal	73	2.55	1.56	9.67	.000
universitar	227	2.93	1.57		
și peste	156	3.44	1.43		
Ocupația					
ocupații superioare	98	3.61	1.43	8.17	.000
ocupații medii	151	3.08	1.55		
ocupații agricole	130	2.62	1.57		
inactivi	77	2.97	1.45		
Mediul					
urban	315	3.21	1.47	11.94	.001
rural	141	2.67	1.65		
Tip familie					
cu copii minori	171	3.25	1.56	3.01	.050
fără copii	113	3.05	1.57		
alta	172	2.84	1.51		

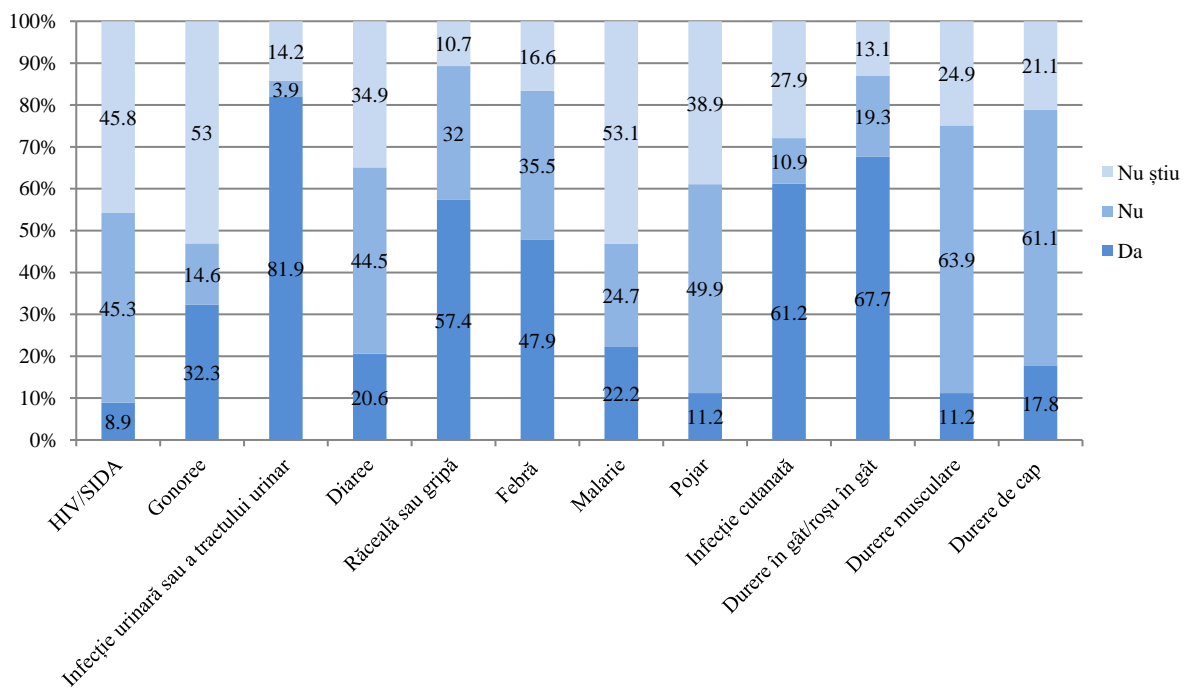
Notă: scorul maxim posibil este 6.

III. CUNOȘTINȚE PRIVIND TRATAMENTUL UNOR BOLI CU ANTIBIOTICE

Respondenții au fost întrebați care boli, dintr-o listă predefinită, consideră că pot fi tratate cu antibiotice. Lista a inclus atât o serie de boli care pot fi tratate cu antibiotice precum gonoreea, infecția urinară, infecții cutanate, dar și o serie de boli a căror vindecare nu se face prin uzul de antibiotice.

Majoritatea respondenților au identificat corect infecția urinară sau a tractului urinar (81,9%) și infecția cutanată (61,2%) drept condiții medicale ce pot fi abordate cu antibiotice. În schimb, doar o treime din aceștia (32,3%) au nominalizat gonoreea ca o boală ce poate fi tratată cu antibiotice. De asemenea, peste jumătate din respondenți au considerat că o serie de boli virale pot fi tratate astfel (răceală/gripă – 57,4% și durere în gât/roșu în gât – 67,7%), indicând o tendință de utilizare neadecvată (Figura 11).

Fig. 11. Procentul celor care au răspuns la întrebarea „Care din următoarele boli credeți că pot fi tratate cu antibiotic”

Infecția urinară sau a tractului urinar este boala care a înregistrat cel mai mare procent corect de identificare. Există câteva diferențe între categoriile de respondenți referitor la acest item:

- Femeile au identificat corect într-un procent mai mare (86,2%) comparativ cu bărbații (78,4%) această boală ca fiind tratabilă cu antibiotice;

Studiu privind percepția socială a fenomenului rezistenței la preparate antimicrobiene

- Respondenții cu vârsta peste 35 de ani au identificat într-un procent mai mare răspunsul corect (88,3%), comparativ cu 69,4% din cei cu vârsta de 16-24 ani sau 66,7% a celor de 25-34 ani;
- Respondenții din mediul urban răspund într-un procent mai mare corect, 85,4% dintre aceștia considerând infecția urinară sau a tractului urinar ca putând fi tratată astfel, comparativ cu 73,7% din respondenții din rural.

În schimb însă, *durerea în gât/roșu în gât* a reprezentat boala pentru care cei mai mulți au dat un răspuns greșit. Și în cazul acesteia pot fi identificate câteva particularități în funcție de profilul socio-demografic al respondenților:

- 70,8% din femeile au identificat greșit această condiție medicală ca fiind tratabilă cu antibiotice, comparativ cu 65,7% din bărbați;
- Respondenții din intervalul 55-64 de ani au cele mai multe cunoștințe eronate despre această condiție medicală (73% atribuind vindecarea antibioticelor), în timp ce persoanele mai tinere din intervalul 25-34 de ani par a fi un pic mai bine informate deși și în cazul acestora 62,3% au dat un răspuns greșit;
- Respondenții care au un nivel mai mare de educație au răspuns într-o proporție mai mare corect la acest item, comparativ cu cei care au absolvit cel mult învățământul obligatoriu. Astfel, 64,1% din cei cu studii universitare și peste au identificat greșit, comparativ cu 77% din cei cu studii scăzute sau la limită;
- Respondenții din mediul urban răspund într-un procent mai mare incorect, 69,8% dintre aceștia considerând durerea/roșu în gât poate fi tratată prin uzul de antibiotice, comparativ cu 62,9% din respondenții din rural;
- Statusul familial al respondenților indică de asemenea probleme de informare și situații specifice, întrucât în cazul subiecților cu copii minori există o tendință mai mare de a considera că această condiție medicală este tratată cu antibiotice, 71,7% din aceștia răspunzând incorect, comparativ cu 63% din respondenții fără copii.

Răceala/gripa este de asemenea incorect identificată ca boală tratabilă prin administrarea de antibiotice. Toate aceste răspunsuri greșite pot fi explicate și prin procentul destul de redus al celor care în ultimele 12 luni au fost informați cu privire la utilizarea inutilă a acestor medicamente. Astfel, doar 19,4% au declarat că au primit astfel de informații, comparativ cu aproape jumătate care nu au fost informați (48,8%) și 31,8% care nu își amintesc.

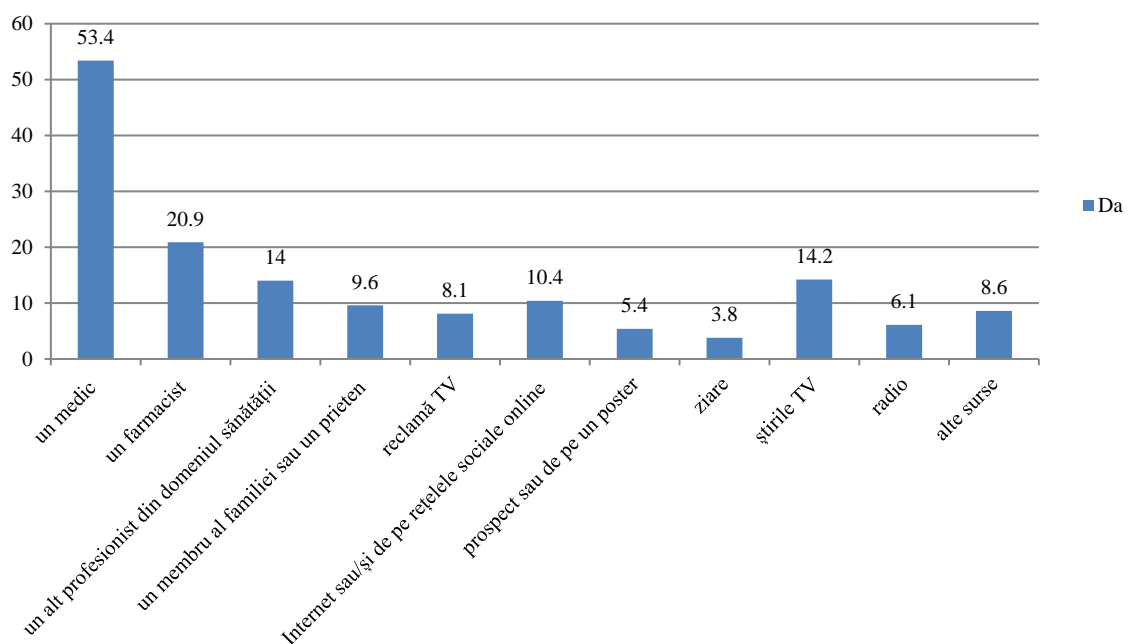
Pentru cei care au primit astfel de informații, personalul medical și cel asociat au reprezentat cele mai întâlnite surse, 53,4% nominalizând medicul, 20,9% farmacistul și 14% alt profesionist din domeniul medical (Figura 12). Atrage atenția faptul că acești „alți profesioniști” au aproape aceeași influență ca internetul sau rețelele de socializare (10,4%) sau știrile TV (14,2%). Având în vedere că pentru peste jumătate din respondenți medicul a fost principala sursă de informare, profilul socio-demografic al subiecților chestionați a indicat că:

- femeile (59,2%) au apelat la acesta într-o proporție mai mare comparativ cu bărbații (48,9%);

Studiu privind percepția socială a fenomenului rezistenței la preparate antimicrobiene

- o dată cu creșterea în vârstă medicul devine tot mai important. Astfel, 49,2% din cei între 16-24 de ani au beneficiat de informații de la acesta, procentul crescând ușor la 56,1% pentru intervalul 25-34 ani și apoi la 66,7% pentru 55-64 de ani și atingând 68,3% pentru cei de peste 65 de ani;
- peste jumătate din cei cu studii liceale (56%) și universitare (53,2%) apelează la medic, comparativ cu cei cu studii reduse (45,5%);
- 59,2% din respondenții din mediul rural au primit informații privind utilizarea inutilă a antibioticelor de la medic, comparativ cu 50,9% din cei din urban.

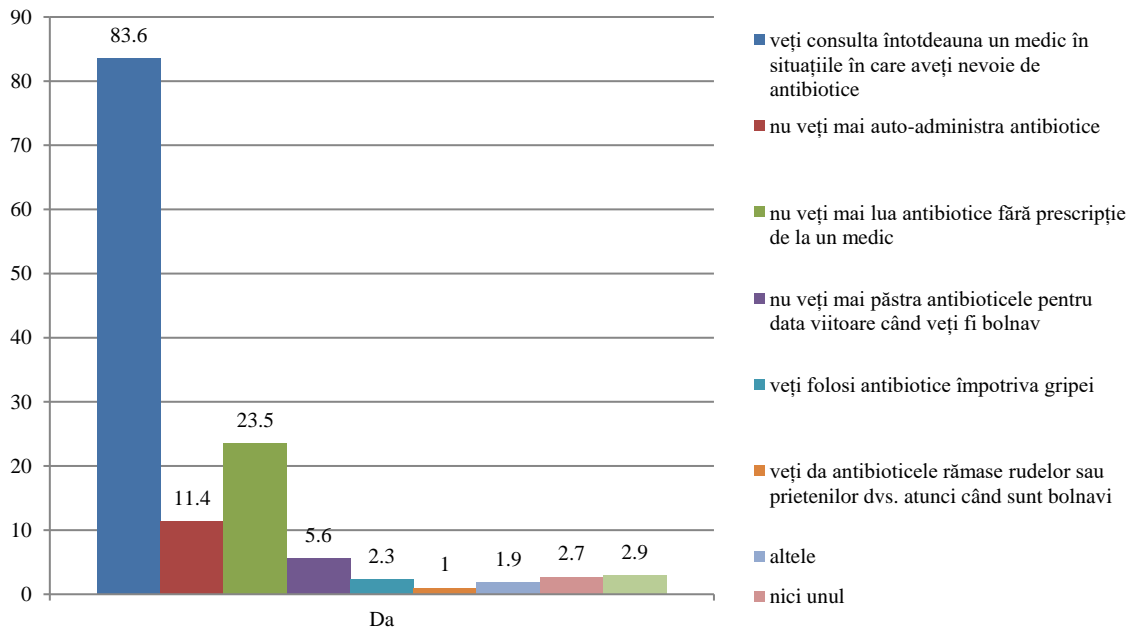
Fig. 12. Surse de informare privind utilizarea inutilă a antibioticelor

Pentru un 25,6% din respondenți obținerea acestor informații din diferite surse nu au avut un efect semnificativ, dar totuși pentru două treimi (67%), informațiile primit au contribuit, cel puțin declarativ, la schimbarea opiniilor privind utilizarea antibioticelor.

Modul în care vor fi utilizate în continuare antibioticele, la nivel declarativ cel puțin, relevă în mare parte un aspect pozitiv: 83,6% vor consulta întotdeauna un medic în situațiile în care vor avea nevoie de antibiotic, 23,5% nu vor mai lua antibiotice fără prescripție de la un medic și 11,4% nu își vor mai autoadministra antibiotice (Figura 13).

Fig. 13. Cum se vor utiliza în continuare antibioticele

Deși valorile pot părea ne semnificative, atrage atenția faptul că doar 5,6% nu vor mai păstra antibioticele pentru data viitoare când vor fi bolnavi (inducând un risc mare de utilizare a unor medicamente expirate și risc de automedicație în cazul în care nu vor obține o prescripție adecvată simptomelor) și 2,3% vor continua să le folosească chiar și împotriva gripei.

Profilul socio-demografic al celor care au declarat că pe viitor vor consulta tot timpul un medic înainte de utiliza antibiotice a relevat:

- Procente relativ apropiate de bărbați (82,6%) și femei (81,8%) au declarat că vor apela la informații de la medic înainte de a utiliza antibiotice;
- O dată cu creșterea în vârstă se remarcă o creștere și în nivelul de încredere în medic; astfel dacă 77,8% din cei cu vârste între 16-34 de ani au declarat că vor apela în continuare la informațiile de la medic, procentul atinge maximum la intervalul 35-54 de ani (84,7%) și se menține apoi relativ constant în jurul valorii de 83% pentru cei de peste 55 de ani;
- Cei cu studii universitare și peste vor apela la medic într-un procent mai mare (85,7%) comparativ cu cei cu studii scăzute (74,7%);
- 84,1% din respondenții din mediul rural vor apela la informațiile de la medic comparativ cu 81,8% din mediul urban;
- Prezența copiilor în familie determină o atitudine mai prevăzătoare întrucât 83,2% din respondenții aflați în această situație au declarat că vor apela la medic, comparativ cu 80,5% din cei care s-au declarat singuri la momentul chestionării.

Studiu privind percepția socială a fenomenului rezistenței la preparate antimicrobiene

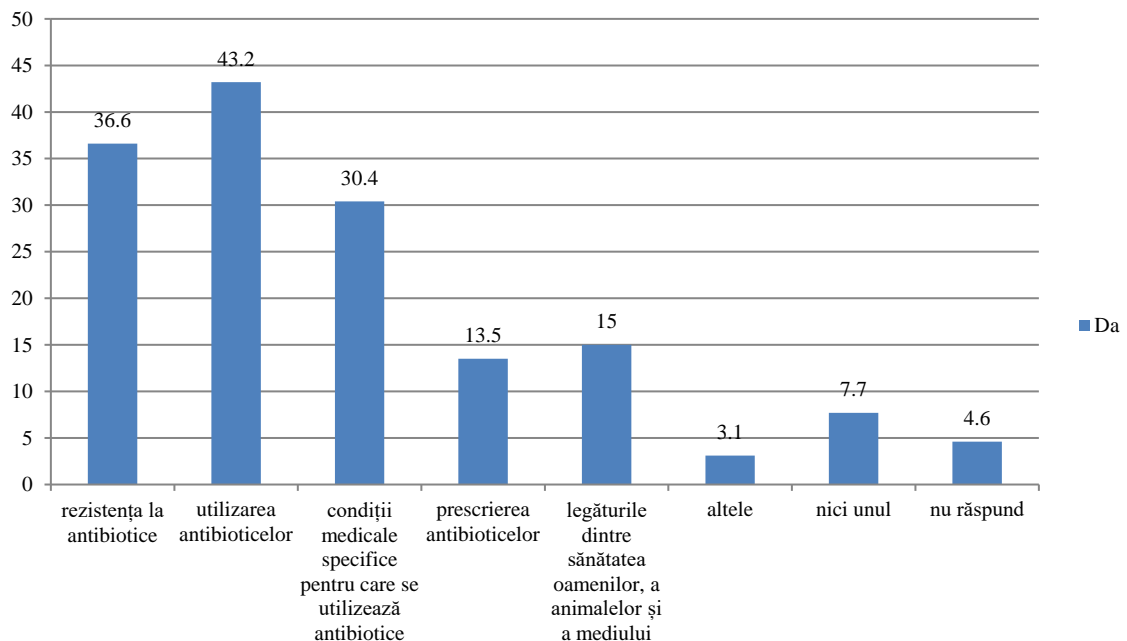
Respondenții care au declarat că vor lua antibiotice doar cu prescripție medicală au următorul profil socio-demografic:

- Bărbații au declarat într-un procent mai mare (25,4%) decât femeile (20,7%) că vor apela la antibiotice doar pe baza unei prescripții;
- Grupa de vârstă 55-64 de ani este cea mai vulnerabil [din acest punct de vedere, doar 18,6% declarând că vor apela la o prescripție medicală; în schimb, procentul cel mai mare al celor care au declarat că vor utiliza această modalitate s-a înregistrat în categoria 25-34 ani (29,9%);
- Aproximativ 23% din respondenții atât din mediul urban cât și din rural vor utiliza antibiotice pe baza unei prescripții medicale;
- Prezența copiilor minori în familie se asociază cu o intenție mai mare de a obține o prescripție (25,7%) comparativ cu cei 20% din cei care s-au declarat singuri.

Respondenții care au declarat că nu-și vor mai autoadministra antibiotice au înregistrat următoarele caracteristici: sunt de gen feminine (12,3%), sunt în general în categoria de vârstă 25-34 ani (13,4%), au studii universitare sau peste (13%), locuiesc în mediul urban (12,8%) și au copii minori în familie (12,3%).

Nevoia unor informații suplimentare a fost declarată în principal pe următoarele teme: utilizarea antibioticelor în general (43,2%), rezistența la antibiotice (36,6%) și condiții medicale specifice pentru care se utilizează antibioticele (30,4%), restul temelor înregistrând procente mai scăzute (Figura 14).

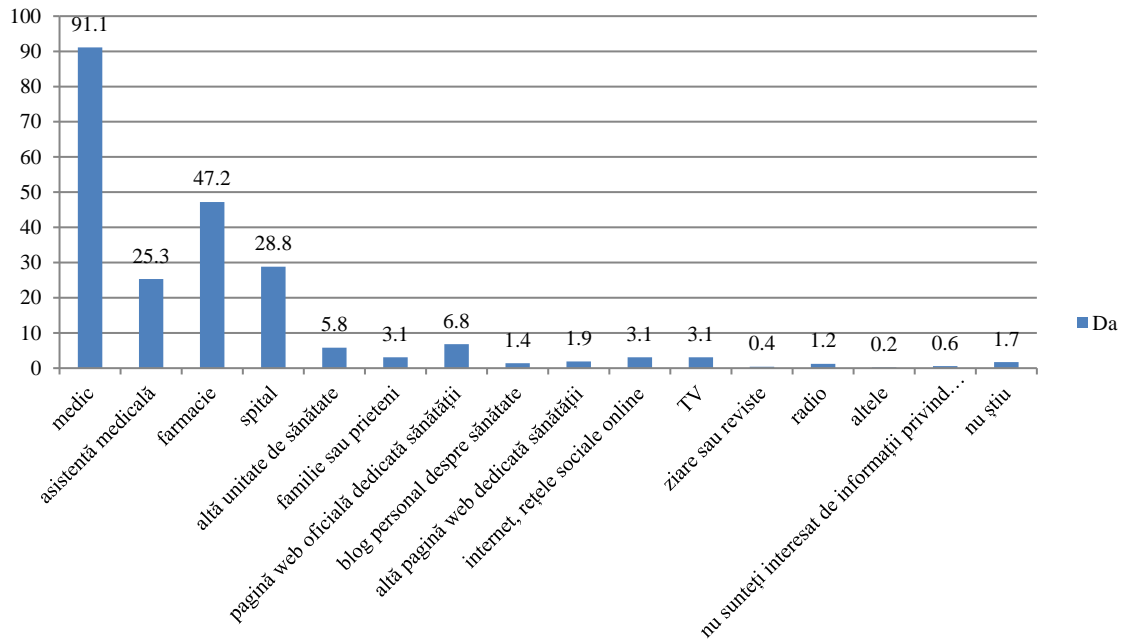
Fig. 14. Distribuția temelor de interes privind informarea suplimentară

Studiu privind percepția socială a fenomenului rezistenței la preparate antimicrobiene

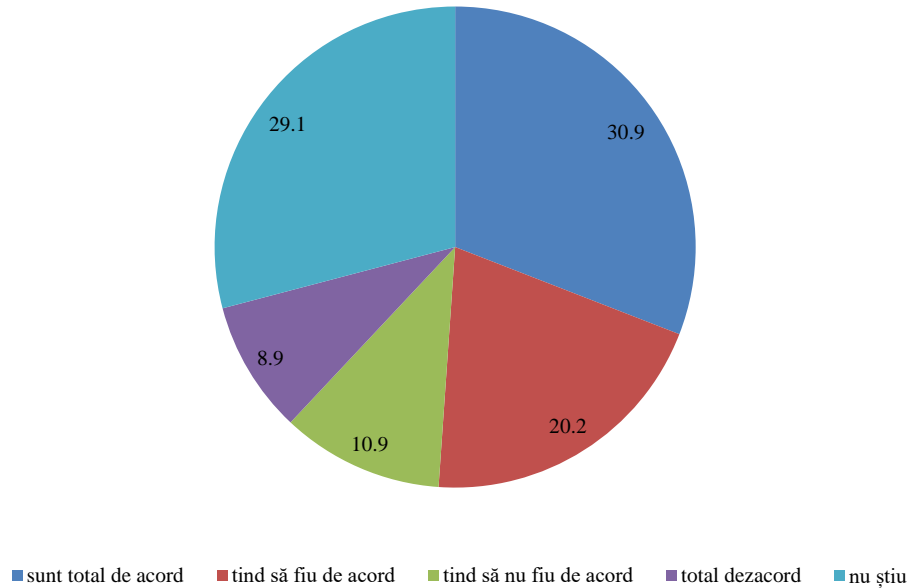
Cele mai de încredere surse de informații despre antibiotice aparțin spațiului medical: medicul (91,1%), farmacistul (47,2%), spitalul (28,8%) și asistentul medical (25,3%), restul înregistrând valori comparative mai mici (figura 15).

Fig. 15. Cele mai de încredere surse de informare privind antibioticele

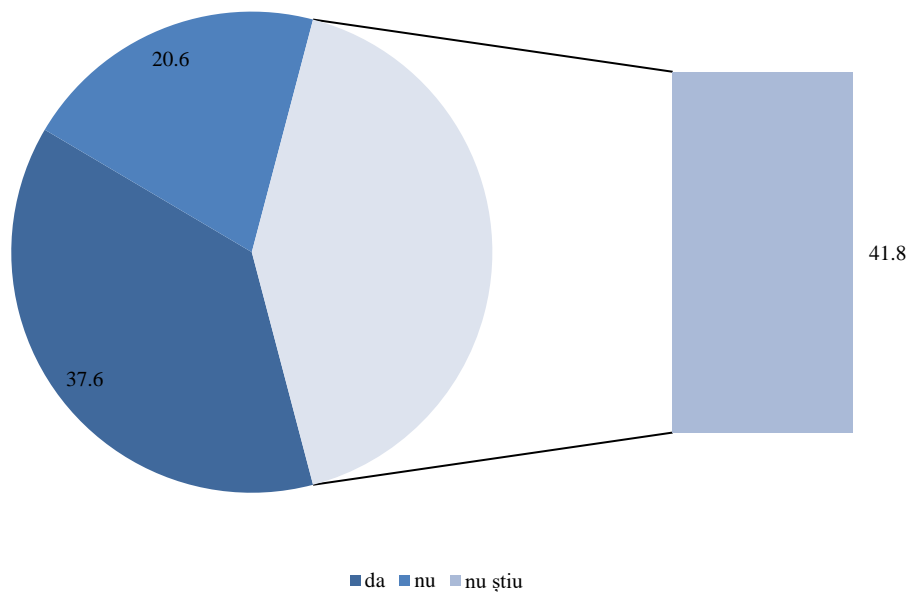
Mutarea discursului pe utilizarea antibioticelor în cazul animalelor a relevat faptul că jumătate din respondenți (51,9%) sunt în general de acord că animalele de fermă bolnave trebuie tratate cu antibiotice, dacă se consideră că acesta este cel mai potrivit tratament în timp ce mai mult de un sfert din respondenți (29,1%) nu știu ce să declare (figura 16).

Fig. 16. Credeți că animalele de fermă ar trebui tratate cu antibiotice dacă acesta ar fi cel mai potrivit tratament

Această atitudine destul de laxă privind utilizarea antibioticelor trebuie coroborată cu procentul destul de mic de 37,6% care știu că utilizarea antibioticelor pentru stimularea creșterii animalelor de fermă este interzisă în cadrul UE, în timp ce 41,8% nu știu de această reglementare (Figura 17).

Fig. 17. Știți că utilizarea antibioticelor pentru stimularea creșterii animalelor de fermă este interzisă în cadrul UE

Profilul socio-demografic al celor care cunosc această prevedere UE este următorul:

- Bărbații au declarat într-un procent mai mare (40,7%) comparativ cu femeile (32,5%) cunoașterea prevederii de interdicere a utilizării antibioticelor pentru stimularea creșterii animalelor de fermă;
- Procentul celor care cunosc această prevedere este extrem de scăzut pentru persoanele tinere din intervalul 16-24 de ani (21,3%), dublându-se apoi pentru cei din intervalul 35-54 de ani (43,1%) și 55-64 de ani (45,8%), sugerând că o dată cu creșterea în vârstă persoanele au acces la mai multe informații, printre care și această informație specifică;
- Cei care au studii universitare și peste au această cunoștință specifică (46,8%) comparativ cu 32% din respondenți care au atins maxim studiile liceale;
- 43,4% din respondenții care cunosc această prevedere UE sunt din mediul rural, comparativ cu 35,1% care provin din mediul urban.

IV. CUNOȘTINȚE PRIVIND REZISTENȚA LA ANTIBIOTICE

1. În urma studiului s-a stabilit că marea majoritate, respectiv 80,65%, a auzit de termenul „rezistența la antibiotice” (eșantion de 439 răspunsuri valide). În același eșantion, însă, o majoritate de 68,38% nu a auzit de termenul „superbacterie” (eșantion de 389 răspunsuri valide). O analiză de asociere a scos la iveală o relație semnificativă între acest răspuns și ocupație: dintre cei care nu au auzit de superbacterie, cea mai mare parte aveau ocupații medii/ tehnice (94 subiecți, 35,3%), iar dintre cei care au auzit de acest termen, cea mai mare parte aveau ocupații agricole (41 subiecți, 33,3%). Aceeași tendință o regăsim și în ceea ce privește rezistența antimicrobiană (fără alte explicații): 59,17% nu au auzit de acest termen (eșantion de 387 răspunsuri valide). Procentul celor care nu au auzit de rezistența antimicrobiană la întrebarea care a oferit subiecților explicația termenului („capacitatea microorganismelor de a rezista tratamentelor antimicrobiene, în special antibioticelor”), a ajuns la 65,53% (eșantion de 380 răspunsuri valide). Pe de altă parte, o majoritate de 76,40% au auzit de rezistența la medicamente (eșantion de 411 răspunsuri valide) și 74,82% de termenul „bacteria rezistentă la antibiotice” (eșantion de 413 răspunsuri valide).
2. În continuare, studiul a investigat sursa informației pentru cei care au răspuns „DA” la întrebarea anterioară. Așadar, în cazul fiecărui termen, observăm că medicul sau asistenta medicală este preponderent cea mai des invocată sursă de informație: 65,32% pentru „rezistența la antibiotice”, 47,60% pentru „superbacterie”, 54,44% pentru „rezistența antimicrobiană”, 46,4% pentru „RAM”, 62,57% pentru „rezistența la medicamente” și 59,6% pentru „bacterie rezistentă la medicamente”. Exceptând opțiunea „Nu știu”, opțiunea care a cumulat procente ceva mai înalte la această secțiune a studiului a fost „televizorul, presa scrisă și

radio-ul”: 10,13% pentru „rezistența la antibiotice”, 13,54% pentru „superbacterie”, 9,27% pentru „rezistența antimicrobiană”, 13,06% pentru „RAM”, 10,06% pentru „rezistența la medicamente” și 13,28% pentru „bacterie rezistentă la medicamente”. Opțiunea cu cele mai puține răspunsuri a fost în aproape toate cazurile „de la farmacist”, cu răspunsuri cumulând între 2,01% (rezistența antimicrobiană) și 4,8% (bacterie rezistentă la medicamente).

3. Cea de-a treia secțiune a chestionarului și-a propus să investigheze cunoștințele pe care le dețin subiecții cuprinși în studiu cu privire la termenii investigați. Aceștia li s-a cerut să bifeze „Adevărat” sau „Fals” în dreptul mai multor afirmații. Astfel, la afirmația „Rezistența la antibiotice se manifestă atunci când corpul tău devine rezistent la antibioticele administrate iar acestea nu mai au efectul scontat”, 90,85% din subiecți au bifat Adevărat. La afirmația „Multe infecții devin din ce în ce mai rezistente la tratamentul cu antibiotic”, 81,92% au bifat Adevărat. 90,59% au bifat că este adevărat „dacă o bacterie este rezistentă la antibiotice, devine foarte dificil să tratezi infecția pe care o cauzează”. În cazul afirmației „Rezistența la antibiotice este un proces care ar putea să mă afecteze pe mine sau pe membrii familiei mele”, 62,35% au considerat că este adevărat. Totodată, 89,13% dintre subiecți au considerat falsă afirmația „Rezistența la antibiotice este o problemă doar în alte țări”, în vreme ce 62,23% au considerat adevărată afirmația „Rezistența la antibiotice este o problemă doar pentru cei care utilizează antibiotice în mod regulat”. Rezultatele au fost mai uniform distribuite în cazul afirmației „Bacteria rezistentă la antibiotice poate fi transmisă de la o persoană la alta”: 51,83% dintre subiecți considerând aceasta ca fiind adevărat. 78,27% dintre cei chestionați au considerat că este adevărat faptul că „Infecțiile rezistente la antibiotice fac procedurile medicale (ex. operațiile chirurgicale, transplanturile, tratamentul oncologic) mai periculoase”. Pentru cea din urmă afirmație, testele de asociere au scos la iveală relații semnificative din punct de vedere statistic între răspuns și variabila demografică referitoare la ocupație: majoritatea dintre cei care au răspuns „Fals” au ocupații medii/tehnice (31 subiecți, 35,2%), spre deosebire de ocupații înalte (7 subiecți, 8%); totodată, 37,5% dintre cei care consideră falsă această afirmație au ocupații agricole, spre deosebire de 19,3% care sunt inactivi/au alte ocupații. Nu s-au găsit asocieri semnificative la alte variabile investigate.
4. Cea din urmă întrebare a chestionarului a căutat să afle la ce nivel consideră subiecții că ar fi cel mai eficient să fie abordată rezistența la antibiotice. Se pare că majoritatea (31,38%) consideră că este necesară acțiunea la toate nivelurile (individual / în cadrul familiei, regional, național, UE și global). În continuare, 18,74% consideră că doar la nivel individual sau în cadrul familiei. Cei mai puțini au răspuns „la nivel regional” (2,03%).

Referință

WHO (2015). *Antibiotic resistance: Multi-country public awareness survey*. World Health Organization: Geneva.